

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Sülh ətrafında

səh. 173. “Visla”: qəzetdə təhrif edilmişdir.

Əhməd bəy Ağayev əfəndinin mühakiməsinə başlandı

səh. 174. “İttihadçılar”: İttihad və Tərəqqi Partiyası üzvləri nəzərdə tutulur.

“Darülfünuni-Osmeni”: indiki İstanbul Universiteti.

“Tərcümani-həqiqət”: İstanbulda 1878-1924-cü illərdə nəşr edilmiş qəzet.

Erməni mətbuatı

səh. 179. “Mxitar”: XIII əsr erməni şairi və tarixçisi Mxitar Ayrıvanetsi nəzərdə tutulur.

Çərşənbə axşamı, 13 may 1919-cu il, nömrə 179

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci səneyi-dəvamiyyəsi. Səşənbə, 12 şabanül-müəzzəm sənə 1337. 13 mayıs 1919 sənə.

Türk və İslamla müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalənin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 1 manat.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 20 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rublə, 2 aylığı 45 rublə, 3 aylığı 60 rublə. Elan fiatı: birinci səhifədə sətri 4 rublə, axırncı səhifədə sətri 3 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rublə.

BİRİNCİ MÜSƏLMAN
TƏVƏLLÜDXANASI

Yekşənbə [bazar] günü may ayının 11-də mama Gövhər xanım Qazızadə tərəfindən müsəlimələrə məxsus olmaq üzrə xüsusi təvəllüdxana açılır. Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edilirlər. Doktor Tsentner konsultasiya icra edir. Armyanski 13, telefon: 58-39.

miləri ilə abluka [mühasirə] edilmişdir. Bunların arasında “Kuın Elizabet” nam [adlı] böyük drednot vardır. Abluka son günlərdə dəhşətli xasiyyət almışdır. Müttəfiqlərin gəmiləri Krimdan Odessaya hətta alma aparmağa belə müsaidə etməyirlər. Ablukanı ingilislər idarə edirlər.

Kiyev - Xarici işlər komissiyasına xəbər verildiyinə görə, Gürcüstan Abxaziyaya daxil[i] işlərində mükəmməl muxtariyyət verir.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Almaniya kəndçiləri Şura əleyhinə

Berlin - Eylonberger, Bavariya kəndçilərinin başçısı olmaq sifəti ilə Şura Hökuməti əleyhinə çıxaraq, Münhenə ərzaq buraxmayacağı ilə təhdiddə bulunmuşdur.

- Vürsenberq Şura Cümhuriyyəti əleyhinə səs vermişdir. Sosialist firqələri birinin əleyhinə çalışırlar.

Qara dəniz boyunun ablukası

Sevastopol dairəsində Qara dəniz boyu fransız gəmilərindən əlavə bu günlərdə İstanbuldan gəlmiş ingilis gə-

SÜLH ƏTRAFINDA

Havas agentəliyi xəbər verir ki, dünən Fransa Parlamanında 300 məbus bir manifest imza etmişlərdir ki, Məclisi-Əyan ilə Məclisi-Məbusan müttəfiqən [birgə] çalışsın. Vəkillər böyləliklə Sülh Konfransında Fransa nümayəndələrinin vəziyyətini möhkəmləşdirmək və onlara öz arzularına konfransda nail olmağa imkan vermək istəmişlərdir. Manifestdə təklif edilmişdir ki, Cəmiyyəti-Əqvamın [Millətlər Cəmiyyətinin] rəsmi lisanı fransız lisanı olsun. Cəmiyyəti-Əqvam komissiyonu bu rəydedir ki, bu məsələ Sülh Konfransında həll edilməlidir.

QƏZETƏLƏRDƏN**Türkiyədə**

“İstanbul” qəzetəsi xəbər verir, Osmanlı Hökuməti Asiyayi-süğraya [Kiçik Asiyaya] iki komissiya göndərir. Birincisi, Daxiliyyə naziri Camal bəyin təhti-sədarətində [sədrliyi altında] İzmirə, digəri isə senator Rəşid paşanın təhti-sədarətində Qara dəniz boyuna gedir. Bunlar bu yerlərdə quldurluğun qətiyyə qarsısına çıxıb idarələri tənzim edəcəklərdir.

- Milli Müdafiə və Donanma Komitəsi sultan həzrətlərinin iradəsi ilə buraxılmışlardır.

- Erməni mənbəyindən [mənbələrindən] verilən xəbərlərə nəzərən, sabiq nazirlər və “İttihad-Tərrəqi” komitəsinin başçıları həbsxanada ələddəvam [davamlı surətdə] müşavirədə bulunurlar. Bunlar layihə hazırlayıb öz tərəfdarlarına verirlər. Bunlar Türkiyənin sair qitələri [hissələri] ilə də əlaqədə bulunub özlərinin əvvəlki təbliğatında davam edirlərmiş.

Leninin əndişəsi

“Kommunar” qəzetəsində Leninin böylə bir əmri nəşr edilmişdir:

Yoldaşlar! Şərq cəbhəsində əhval fəvqəladə bir surətdə fənallaşmışdır. Bu gün Kolçak tərəfindən Votkinski zavod işğal edilmişdir. Buqulma məhv olur. Kolçak gündən-günə irəliləyir. Xətrə [təhlükə] böyükdür. Biz Peterburq əməllərindən [fəhlələrindən] xahiş edirik ki, Şərq cəbhəsinə müavinət [köməklik] üçün hamısı ayağa qalxsın. Bizim müqəddə-

ratımız Şərq cəbhəsində həll ediləcəkdir. Ona görə hamınız Şərq cəbhəsinə azim olunuz [yollanın].

Lenin

DAĞISTAN ƏHVALI**Vladiqafqaz**

Könüllülər tərəfindən istila edilmiş olan Vladiqafqaz şəhəri böhran keçirməkdədir. Bahalıq çox artıqdır. Denikin adamları müntəzəm təşkilatdan acizdirlər. Zəbt etmək və məcburi adam cəm etmək işləri əhalini təngə gətirmişdir. Dağıstanlıların ziyalı taqımı şəhərdə yoxdurlar. Ətrafda olan əhalinin hakəza [eləcə də] şəhərlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bunlar könüllülərdən özlərini kənar saxlamışlardır. Bolşeviklərlə mübarizə üçün alay təşkili barəsində inqışlara verdikləri ultimatumun heç bir əsəri olmamışdır. General Lyaxov iş başından çəkildikdən sonra dağıstanlılardan qoşun cəm etmək amalı dəfn edilmişdir. Mövsuq [etibarlı] mənbələrdən verilən xəbərlərə nəzərən, könüllülərə inanmış olan çərkəz qitəti də [birlikləri də] dağılmışdır. Osetinlər də onlara ədavət bəsləyirlər. Şimali cəbhəyə [yollanan] osetin alayı Darq-Kox[dan] o tərəfə getməkdən imtina etmişlərdir. Alay artıq davam etməyir.

**VÜKƏLA ŞURASINDA
[NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]**

- Türük və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] nazirinin Suraxanıya aparılacaq şirin su-

yun yol kirayəsinin əvvəlki qayda üzrə qalması haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir [qərara alınmışdır]:

Nazirin məruzəsi təsdiq edilsin.

- Ticarət və Sənaye nazirinin və Ərzaq nazirinin məən [birgə] Ərzaq Nəzarəti xidmətçilərinə təsviyə [ləğvetmə] haqqı vermək haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Ərzaq Nəzarəti təsviyə [ləğv] edildiyi üçün bütün xidmətçilərinə bilafərqi-sinif və mənəb təsviyə haqqı verilsin. Evlilərə iki ayın, külfətsizlərə bir ayın məvacibi verilməlidir.

- Posta və Teleqraf nazirinin posta xidmətçiləri üçün ambulatoriya güşadı [açılması] haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Məruzə təsviblə [bəyənilməklə], təsdiqdən ötrü Məclisi-Məbusana idxalı tapşırılsın.

- Daxiliyyə nazirinin Azərbaycan Cümhuriyyəti bələdiyyə idarələrinə qlasni intixabı [seçilməsi] haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Daxiliyyə nazirinin qanun layihəsi işbu dəyişikliklərlə təsvib edilsin:

1) “Onu elam etmək [bildirmək]” sözlərindən sonrakı “Azərbaycan qəzetəsi” əvəzində “dövləti rəsmi qəzetələrdə” yazmalı.

2) A) “Hamı istifadə edir” sözlərindən sonra “Azərbaycan Cümhuriyyəti vətəndaşları” əlavə etməli.

B) “Bilafərq” sözlərindən sonra “təbəyyə” [vətəndaşlıq] sözünü pozmalı.

C) “Siyahılar” sözlərindən sonrakı “iyirmi sənə”ni “iyirmi sənə” sözü ilə dəyişməli.

5) “İntixabatda [seçkilərdə] iştirak et-

məkdən məhrum olurlar” sözlərindən sonra “xarici təbəələri” əlavə etməli.

6) “Qlasnılar intixabında” sözlərindən sonra “hərbi xidmətdə olanlar da” sözlərini əlavə etməli.

7) “Yarisından əskik olmazdı” sözlərini “hamısından əskik olmazdı” sözləri ilə dəyişməli.

**NƏZARƏTLƏRDƏ
[NAZİRLİKLƏRDƏ]**

- Hal-hazırda qaçqınlara Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi] tərəfindən verilən qərzlər [borclar] birdəfəlik olduğu üçün o qədər də gözəl nəticələr verməyir. Binaənileyh [ona görə], Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə naziri Vükəla Şurası indində [Nazirlər Kabineti nəzdində] xüsusi bir istiqraz təşkilatının güşadı [açılması] haqqında təşəbbüsatda bulunmuşdur. Bu təriqlə [yolla] fəqət xaraba qalmış təsərrüfatı təmir etmək olacaqdır. Hələ 50-dək cəmiyyət güşadı təsəvvür edilir.

- İşsiz qaçqınlar və fükəra sinifi üçün iş tapmaq qəsdı ilə Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə naziri milli təşkilatlara müraciətən, əllərində olan məlumatın pişnihadını [təqdim edilməsini] rica etmişdir.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti, Ticarət və Sənaye Nəzarəti etilafa [razılığa] gəlmişdir ki, Şamaxı nahiyə müfəttişinə Məruzə anbarından 16 min pud buğda buraxılsın.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə [Nəzarəti] Qarabağ qaçqınları ehtiyacı üçün Ağdama 50 pud sabun göndərmişdir.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti

tərəfindən verilən qanun layihələri qövləndən feilə [sözdən işə] gələcək olarsa, işbu mədaxil gələ biləcəkdir:

1) Oyun (qumar) kağızlarından əqələn [ən azı] 3.500.000 manat.

2) Cümhuriyyətin tamaşaxana biletlərindən 200.000 manat.

3) Dəmir yolları və vapor biletlərinə xüsusi vergi təyin ediləcək: bu məbləğ əqəllən 3 milyon manat.

4) Əcnəbi məmləkətlərdən gələn oyun kağızlarına hər başına 2 manat təyin edilərsə, bundan da böyük mədaxil varid [daxil] olacaqdır.

- Baş Fabrika müfəttişi Məsai Nəzarətindən [Əmək Nazirliyindən] [soruşmuşdur ki,] Nobel qardaşları firmaları fəhlələrindən hangi tətillər barəsində məlumat cəm edilməlidir, zira axırıncı ay zərfində Nobelin başqa-başqa firmalarında tətillər baş vermişdir.

- Maliyyə Nəzarəti Məsai Nəzarətinə xəbər vermişdir ki, beynəldarə [idarələrarası] komisionun iclası 12 may axşam saat 7-də təyin edilmişdir.

- Məsai Nəzarəti Daxiliyyə Nəzarətinin 3209 nömrəli əlaqəsinə cavabən xəbər vermişdir ki, Nəzarət xidmətçiləri əsgərlikdən təcil edilmək [əsgərliklərini təxirə salmaq] istəməyərək, istiqlalıyyət və inqilabı müdafiə etməyə hər zaman hazırdırlar.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti Məsai Nəzarətinə müraciətən Suraxanı-Mərdəkan şose yolu təmirini Nəzarət öhdəsinə götürməsinə rica etmişdir. Məsai Nəzarəti xəbər vermişdir ki, mü-təxəssislər yolxluğundan həman yol təmirini öhdəsinə ala bilməz, fəqət fəhlə vermək kimi iqdamatda ola biləcəkdir

[addımlar ata bilər].

- Bir çox dairələrdə və başqa-başqa əşxasda [şəxslərdə] əhalidən cəm edilmiş üşr buğdası qalmışdır ki, bu vaxtadək Hərbiyyə Nəzarətinə verilməmişdir. Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti teleqrafən rica etmişdir, böylə ərzaq hesaba alınsın.

ZAQAFQAZIYA KONFRANSINDA FƏTƏLİ XAN XOYSKİNİN NİTQİ

F. x. Xoyski – “Müsaidənizlə, mən də Azərbaycan Cümhuriyyəti namından [adından] öz səsimizi Zaqaqaziya Konfransında əyləşən millət nümayəndələrinin səsinə mülhəq edəyim [qoşum]. Azərbaycan Hökuməti daima bu nöqtəyi-nəzəri təqib eyləmişdir ki, bəzi əsaslı [prinsipial] məsələlərdə buraya cəm olan millətlər nümayəndələri müttəhidülrəy [həmrəy] olmaq və xətti-hərəkətlərini bir etməklə, öz dövlətlərinin daxili işlərində bir səbat və qətiyyət əmələ gətirə bilərlər. Ona görə də Azərbaycan Hökuməti bu kimi iqdamata [təşəbbüsə] həmişə hüsn-təvəccöh göstərib ümid edir ki, birləşmək üçün ən birinci və doğru yol, bilavasitə mübahisəli məsələləri birləkdə həll etməkdir.

Mən ümidvaram ki, bizim Konfransda yığışmağımız və bir-birimizlə görüşməyimiz [nəticəsində], gələcək məsələlərin müzakirəsində tərəflər xırda-para məsələlərin fəvqündə duraraq, Qafqaz millətlərinin qarşısında xırda məsələlərin müzakirəsi üçün zəminə hazırlayacaqlar. Ona görə biz zənn edirik ki, bütün Zaqaqaziya və Şimali Qafqaziya cümhu-

riyyətlərinin nümayəndələrindən ibarət olan bu konfrans bir arzu ilə ruhlanmışlardır. Onlar hamı ixtilafli məsələlərdə etilafə [razılığa] gələcəklərdir.

Zira bizim aramızda etilaf və saziş olmazsa, Qafqaziya millətləri adi həyata qədəm basa bilməzlər. Bizim millətlərin hürriyyəti onu tələb edir. O məsələlərə diqqət edək ki, onların həlli sülh və müsəlimətlə [əmin-amanlıqla] yaşamağımıza səbəb olacaqdır. Biz zənn edirik ki, burada onların həpsi bunu etiraf edirlər. Biz Azərbaycan nümayəndələri bu konfransa Qafqaziya millətləri arasında dostanə bir rabitə əmələ gətirmək niyyəti ilə gəlmişik və biz yenə ümid edirik ki, bu konfransdan sonra münasibətimiz [münasibətlərimiz] bu vaxtadək olduğundan daha sıxı, daha yaxın olacaqdır. Biz bu iman ilə buraya cəm olmuş Qafqaziya millətləri nümayəndələrini təbrik və onların işlərində müvəffəqiyyətli olmalarını arzu edirik.”

TƏTİL ƏTRAFINDA

Məşqət kəndində

Tətili-ümumi münasibətilə Məşqət [Maştağa] kəndlilərinin yığıncağı vaqə olub böylə bir qətnamə çıxarılmışdır:

“Biz Məşqət kəndliləri qeyri-müsəlman əməllər [fəhlələr] tərəfindən elan edilmiş olan tətili-ümumi haqqında böylə qarara gəldik ki, həmin tətillər Azərbaycan Hökuməti və istiqlalıyyəti əleyhinə olduğundan, ona heç bir növlə iştirak edilməməsindən ötrü ümum müsəlman əməllərinə müraciət olunsun və bunun-

la bərabər, hökumət və istiqlalıyyətimizi var qüvvəmizlə müdafiə və mühafizə edəcəyimizi yəmin edirik.”

Mədənlərdə

Ümum mədən dairəsində işləyən müsəlman əməllər tərəfindən zeyldəki [aşağıdakı] qətnamələr qəbul edilib Hökumət rəisi və Məsai [Əmək] nazirinə göndərilmişdir:

Tovarişestva Sinay, 5-ci qruppa Kavalovski, Rozin qardaşları Zabrat, Rotşild-Kasabov, Bibiheybət Rono, Mantaşov, Nobel, Moskovski-Kaspiyski, Milov, Tahirov, Moskovski-Balaxanski, Born yoldaşları 149-cu uçastok, Moskovski-Kavkazski, Mantaşov 175-ci uçastok, Klivenski 5-ci qruppa, Mirzəyev, Petro-Baku, Nobel qardaşları 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7-ci uçastoklar, Rılski 17, 39-cu uçastok, Musa Nağıyev, Kokerev, Kaspi-Çernomor 27, 28, 37, 46, 107, 14, 15-ci uçastoklar, Bakı Neft Cəmiyyəti 19, Binəqədi Səlimov, Nobel, Musa Nağıyev, Binəqədi şirkəti, Olivneft və qeyriləri... Məzkur [adı çəkilən] mədənlərin ümum müsəlman əməlləri öz qətnamələrində tətillə iştirak etməyib, var qüvvələri ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti və istiqlalıyyətini müdafiə edəcəklərini bəyanla işlərinə davam etməkdədirlər.

Bolşeviklərin həbs edilməsi

Hökumət tərəfindən edilən bina-güzarlığa [sərəncama] görə, təhərrri [axtarış] polisə müdiri Fətəlibəyov Əmələ Konfransı və Tətillər Komitəsi üzvləri olan bolşevik Çurayev, Anaşkin, Mikoyan, Mirzoyan, Kovalı tövqif [həbs] və istintaq etmişdir. İstintaqda onlardan ancaq

Anaşkin, Mirzoyan biri Ermənikəndində, o biri isə Belı-qorodda olduqlarını bildirib, qalanı isə evsiz, yersiz və müəyyən qulluqsuz olaraq yoldaşları evində yaşadıklarını məlum etmişlərdir. Mirzoyan heç bir firqəyə mənsub olmayıb və tətildə iştirak etmədiyini bəyan etmiş, Çurayev özünü menşevik adlandırır ancaq iqtisadi tətilə iştirak etdiyini bildirmişdir. Anaşkin, Mikoyan və Koval bolşevik olub tətilə iştirak etdiklərini bildirmişlərdir. Təhərri polis müdirinin binagüzarlığı ilə müqəssirlər Bakı Mərkəzi Həbsxanasına göndərilmişlərdir.

“BUGÜNKÜ VƏZİFƏMİZ”

(Tətil münasibətilə)

Rusiya inqilabi-kəbirinin [Böyük Rusiya inqilabının] bizə bəxş etdiyi istiqlaliyyəti var mövcudiyətimizlə saxlamaq ən böyük vəzifələrimizdən biridir. Zahirde özlərini bizə dost göstərənler çoxdursa da, batində cavan Cümhuriyyətimizə kökündən balta çalıb yıxanlar da az deyildir, desəm, xəta etməyəm zənnindəyəm. Ona binaən [ona görə], lazımdır ki, dost ilə düşmənimizi tanıyaq, hansılar ki, o düşmənlər paytaxtımızda yaşadığı halda gecə və gündüz fikirləri cavan cümhuriyyətimizi məhv edib yerinə başqa bir zülümkar və qaniçici bir hökumət təyin etməkdədir. Odur ki, onlar da hər dürlü işlərə əl aparıb, gahi ümumi tətil edib cavan Cümhuriyyətimizin paytaxtını yaman hala salmaq və gahi də Hacı-Tərxan [Həştərxan] yolunu açıdırıb neftimizi bolşeviklərə göndərmək və

axırda da bolşevikləri paytaxtımıza gətirib salmaq istəyirlər. Əcəba, bu xain və istiqlalımızın ziddi olan bir taqım qaragüruhlər bu gün Hacı-Tərxan yolunu tətil vasitəsilə açıdırıb bolşeviklərin gəlməyinə müavinət edərlərsə, sabah da başqa dövləti işlərimizə əl aparmazlarmı? İştə, lazımdır ki, istiqlalını sevən hər bir müsəlman istiqlalını möhkəm saxlamaqdan ötrü hökumətimizə hər dürlü müavinətdə bulunub bu kimi alçaq fikirlər qaragüruhlərə yol verməsin. İştə, bugünkü vəzifəmiz budur. Vəilla [yoxsa] bu qaragüruhlər işlərində davam edərlərsə, şübhəsiz ki, sonrakı peşmançılığın faydası olmaz. Ümidvarıq ki, hökumətimiz də bu kimi istiqlalımızın ziddi olan qaragüruhlərə laqeydanə baxmaz.

*Məhəmmədəli Əsədullazadə
Tabaqqı*

BAKI XƏBƏRLƏRİ

- Mayın 8 və 9-da Bakıya varid olan [gələn] ərzaq: buğda 3957 pud, un 773 pud, kartof 1086 pud, arpa 3750 pud, saman 380 pud, ot 88 pud. Mayın 10-da gətirilən ərzaq: buğda 2987 pud, un 1639 pud, arpa 2423 pud, saman 695 pud.

- Əxzi-əsgər [Hərbi çağırış] rəyasəti Bakı polismeysterinə müraciətən rica etmişdir ki, əsgərlik yaşlılar vaporlar və yaxud trenlərlə [qatarlarla] Bakıdan başqa yerə buraxılmasınlar.

Bir qız tapılıbdır

Sultan Suğra qızı nam [adlı] 10 yaşında bir qız tapılmışdır. Sahibi 15-ci

Çənberəkənd küçəsi, 5 nömrəli evdə Yusif Hüseynzadəyə (boyaqqı) müraciət etməlidir. Qızın rəvayətinə görə, atası ölmüş imiş.

Bakı üçün kağız

Bakıda mövcud Naşirlər İttifaqı bu günlərdə Tiflisə bir nəfər nümayəndə göndərir ki, Finlandiyadan Bakıya kağız gətirmək mümkün olub-olmadığını müəyyən etsin. İngiltərə Komandanlığı və Finlandiya kağız firmaları nümayəndələri ilə olan müzakirə və müsahibədən məlum olmuşdur ki, Bakıya əyri [dolaylı] yollarla kağız gətirmək iki-üç aya kimi mümkün olar. Naşirlər həmin vasitə ilə bu günlərdə işə şüru edəcəklərdir [başlayacaqlar].

Müsri xəstəliklərə dair

Şəhərdə müsri [yoluxucu] xəstəliklər – səpmə yatalaq və qeyriləri bitdiyindən, həmin xəstəliklərlə mübarizə edən komitə buraxılmışdır.

Dəmiryol qurultayı

Mayın 15-də Bakıda ümum dəmiryol və seyri-səfain [gəmiçilik] xidmətçilərinin qurultayı dəvət edilmişdir. Həmin qurultayda Qafqaz, Zakaspi, Qara dəniz, Volqa, Baltik, Cənubi Zamorski yollarının qara [quru] və dəniz xidmətçiləri iştirak edəcəklərdir. Həmin qurultay aprelin 15-nə təyin edilmişdisə də, Odessanın bolşeviklər tərəfindən alınmasına görə təxir edilmişdi.

Qurultayda Bakı nefti və Azərbaycan Cümhuriyyəti pambığının çıxarılması məsələsi müzakirə ediləcəkdir. Neft ələlümum [başlıca olaraq] Avropa və Türkiyə

şəhərlərinə göndəriləcəkdir. Burası[n]da hal-hazırda neftə artıq dərəcə ehtiyac hiss edilməkdədir. Neftin qiyməti o yerlərdə 35-dən 42 manata qədər satılacaqdır.

* Azərbaycan Dəmiryol İdarəsi tərəfindən dəmiryol kirayələri qiymətlərinin əskilməsindən ötrü bir layihə hazırlanmaqdadır.

* Bir para səbəblərə görə gecikmiş olan “Gənclər yurdu” məcmuəsi bu günlərdə genə Tiflisdə çıxmasına davam edəcəkdir.

İttifaqa dəvət

Dəlləklər İttifaqı bununla Bakı və ətrafında yaşayan dəlləklərin sinifi ittiifaqa yazılmaqdan ötrü Spasski və Nijni-Priyutski küçələrin küncündə Xaliq Gülühüseyn oğlunun dəllək dükanına gəlməklərini rica edir.

- Bakı qubernatorunun binagüzarlığına [sərəncamına] görə İvan Çəşin, İvan Putyavin, Armenak Allahverdiyev, Aşot Qriqoryan, Artyom Ter-Mosisov müzirr [zərərli] şəxslər olub, asayışı-ümumiyyə xələl yetirməkdə müttəhim edildiklərindən, hərəsi üç ay həbsə məhkum edilmişlərdir.

Məhkəməyə cəlb

Bakı qubernatorunun binagüzarlığına [sərəncamına] görə, sabiq Bakı qalabəyisi [komendantı] Yadigarov və müavinini Zalsman xidmətlərində sui-istemalda [sui-istifadə etməkdə] ittihamla təhti-mühakiməyə alınırlar.

- Sabiq təhərri [axtarış] polis müdiri müavini Xijnyakov xidmətindən sui-istifadə etdiyindən Bakı nahiyyə məhkəməsi müddəyi-ümumi[si] [prokuroru] tərəfindən məhkəməyə cəlb edilmişdir.

Ərzaq işləri

Azərbaycan Cümhuriyyəti Ərzaq naziri Bakı qubernatoruna məlum etmişdir ki, axır vaxtlar Kürkəndi, Zirə, Buzovna, Nardaran kəndlərindən türkmənlərin külli miqdarda un, qab və qeyri zəruri şeylər aparmaqda olduqları müşahidə olunmuşdur. Böylə hərəkətin hökumətə və ərzaq işlərinə böyük zərər olduğunu göstərərək, Nəzarət qubernatordan tezliklə onun önü alınmasını rica etmişdir.

Qaçqınları işə cəlb etmək

Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi] Bakı qubernatoruna müraciətən uyezdərdə [qəzalarda] nə qədər əmələyə [işçiyə] ehtiyac hiss edildiyi haqqında məlumat istəmişdir ki, həmin işlərə qaçqınlardan göndərsin. Qaçqınların ailələri isə hökumətdən almaqda olduqları maaşı yenə alacaqdırlar.

AZƏRBAYCANDA

Dərə Zarat kəndlilərinin ricası

Quba uyezdi [qəzası] Dərə Zarat kəndi əhalisinin vəkilləri qubernatoruna müraciətən məlum etmişlər ki, Saray uçastoku pristavı onların Dəvəçi pristavlığından çıxıb Saray uçastokuna tabe olmaqlarını tələb edir. Vəkillər; böylə binagüzarlıq [sərəncam] ali hökumət müəssisələrindən olmayıb və bunun hər

cəhətdən camaata zərər olduğunu nəzərə alaraq, həmin binagüzarlığın ləğv edilməsini qubernatordan [rica] edirlər.

- Quba uyezdi Qasımkənd camaatının vəkilləri Bakı qubernatoruna müraciətən məlum etmişlər ki, köhnə hökumət vaxtında onların yerləri alınıb Rusiyadan köçürülmüş olan xaxollara verilmişdi. Hürriyyət alındıqdan sonra xaxollar həmin yerlərin icarə pullarını verməyib, Rusiyaya köçüb getmişlərdir. İndi Azərbaycan Hökuməti məmurları həmin pulları məzkur [adı çəkilən] kəndlilərdən istədiklərindən, onlar qüvvələri olmadığından, pulların alınmamasını qubernatordan rica edirlər.

- Qubernator Səhhəti-Ümumiyyə Nəzarətinə [Səhiyyə Nazirliyinə] müraciətən Quba uyezdində yatalaq xəstəliyi ilə mübarizə etməkdən ötrü 100 min manat təxsis edilməsini [ayrılmasını] rica etmişdir.

Müsri xəstəliklərlə mübarizə

Bakı qubernatoru Səhhəti-Ümumiyyə Nəzarətinə müraciətən Göyçay uyezdində müsri [yoluxucu] xəstəliklərlə mübarizə etməkdən ötrü ciddi tədbirlər ittixazını [tədbirlər görülməsini] rica etmişdir.

Cinayətlər haqqında

Daxiliyyə Nəzarəti Bakı qubernatoruna müraciətən rica etmişdir ki, uyezdərdə vüqu bulmaqda olan cinayətlər və qeyri sui-hərəkət haqqında hər uyezdən əlahiddə olaraq hər ay Nəzarətə müfəssəl surətdə məlumat və siyahı təqdim edilsin.

Yüzbaşından şikayət

Bakı uyezdi Siyazən kəndi camaatı Bakı qubernatoruna bir ərizə verib həmin kəndin yüzbaşısı Balaəli Zülfüqar oğlundan şikayət edirlər. Məzkur [adı çəkilən] yüzbaşı kənd camaatına nəhayət dərəcə zülüm və əziyyəti rəva görüb, döyüb incitməklə bərabər, onlardan külli miqdarda rüşvət və “vergilər” almışdır.

Xəsarətin miqdarı

Cavad uyezdi Xıllı uçastokunda bolşevik və ermənilərin hücumundan 24 kəndin 10 milyon manatdan ziyadə xəsarətə uğradığı barəsində qubernatoruna müfəssəl surətdə siyahı və məlumat təqdim edilmişdir.

Qazaxdan

Mehdi ağa Qiyasbəyzadənin vəfatı
May ayının 6-da Mehdi ağa Qiyasbəyzadənin yaralanmağı bizə ziyadə təsir etdi. Belə ki, vətən və millət yolunda çalışan Mehdi ağa Qiyasbəyzadəni bivicdanlar və bədəfkarlar [cinayətkarlar] tərəfindən yaraladılar. Bu şəxs məşhur bir adam olub, öz vəzifəsini kamalınca ifa edirdi. “Padatnıy inspektor” [vergi müfəttişi] ümum əhaliyə bacardığı hörməti müzayiqə etməzdi [əsirgəməzdi]. Müşərünileyh [haqqında danışılan şəxs] may ayının 5-də zərbənin şiddətindən dərəcəyə rehlət buyurdu [əbədiyyət diyarına köçdü]. Həqiqət, bədəfkarlar buna bica yerə zərbə çaldılar. Hökumətimizdə böylə adamların artıq dərəcədə lazım olduğu halda, düşmənlər əlində fənaya getməsi baisi-təəssüfdür. Heyfa ki, biz müsəlmanlar böylə şəxslərin vətənə və millətə xidmətini anlamayıb, onlara zərbələr çalıb qara torpaqlar altında dəfn

olunmasına səbəb olurduq. Mərhumun təşviyi-cənəzəsinə [cənəzəsinin yola salınmasına] biz darülmüəllimin [seminariya] şagirdləri öz müəllimlərimiz və mürəbbimiz [tərbiyəçimiz] ilə olub axırıncı borcumuzu onun haqqında yerinə yetirməyi lazım bilib iştirak etdik. Bu barədə müdirimiz Firidun bəy Köçərli həzrətləri bir nitq deyib, sonra şagirdlərdən Əliməhəmməd Hüseynzadə nitqlər söylədilər. Axırda yenə şagirdlərdən Yusif Nəbizadə “Qurani-şərif”dən bir parça oxuyub, camaat dağılmağa başladılar.

Məhəmmədzadə

BƏYANI-TƏŞƏKKÜR

Bundan üç gün əvvəl iqamət etdiyim [yaşadığım] evdə ailəmə aid böyük bir mücəvəhərət oğurluğu olmuşdur. Xəfiyyə (sısknoy) [axtarış] polis idarəsinin ciddi və bəsirətkarənə fəaliyyəti nəticəsində dün oğrular tövqif [həbs] edilib, oğurlanan şeylər dəxi mənə verilmişdir. Xəfiyyə (sısknoy) polis baş məmuru (naçalniki) [rəisi] möhtərəm Həsən bəy Fətəlibəyov cənablarının hər kəscə, bilxassə bu axır zamanlardakı Bakı hadisələrində məlum olan hümmət və qeyrəti özümün başına gələn bir vəqə ilə də məndə mümaileyhə [adı çəkilən şəxsə] qarşı qüvvətli bir qənaət hüsula gətirdiyi üçün işbu bir neçə sətir yazılarımla ələnən [açıqca] Həsən bəyə və yoldaşlarına bəyani-təşəkkür eyləməyi özümə borc bildim.

Parlaman əzasından [üzvlərindən]:

Qaraağazadə Əhməd Həmd

Müvəqqəti müdir:
Hacıbəyli Üzeyir

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Teleqraf xəbərləri

səh. 181. “Kuin Elizabet”: Britaniya donanmasına məxsus zirehli hərbi gəmi “Queen Elizabeth” nəzərdə tutulur. Qəzetdə “Kırım Yelizabet” kimi getmişdir.

“drednot” (drednout): zirehli hərbi gəmi.

Qəzetələrdən

səh. 182. “Daxiliyyə naziri Camal bəy”: Camal Keşmir nəzərdə tutulur.

“sultan həzrətlərinin iradəsi ilə...”: Osmanlı sultanı VI Məhməd (Məhməd Vəhi-dəddin) nəzərdə tutulur.

“Votkinski zavod”: Udmurtiyanın Votkinsk şəhərində dəmir emalı zavodu. Əsası XVIII əsrin ortalarında qoyulmuşdur. Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində zavod dəfələrlə müxtəlif qruplar tərəfindən ələ keçirilərək qarət edilmişdir.

Vükəla Şurasında

səh. 183. “A) Hamı istifadə edir...”: burada bəndlər hərflərlə işarələnərkən, ərəb əlifbasının hərflərinə (əlif, bə, tə) riayət edilmişdir.

Nəzarətlərdə

səh. 184. “üşr”: kənd təsərrüfatı məhsullarından onda bir miqdarında alınan vergi.

Bakı xəbərləri

səh. 187. “Spasski və Nijni-Priyutski küçələrin küncündə”: Bakıda, indiki Zərgərpalan və Süleyman Rəhimov küçələri.

Çərşənbə, 14 may 1919-cu il, nömrə 180

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Çarşənbə, 13 şabanül-müəzzəm sənə 1337. 14 may 1919 sənə.

Türk və İslamlaşma müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalənin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 1 manat.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 20 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rublə, 2 aylığı 45 rublə, 3 aylığı 60 rublə. Elan fiatı: birinci səhifədə sətri 4 rublə, axırncı səhifədə sətri 3 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rublə.

BİRİNCİ MÜSƏLMAN TƏVƏLLÜDXANASI

Yekşənbə [bazar] günü may ayının 11-də mama Gövhər xanım Qazızadə tərəfindən müsəlimələrə məxsus olmaq üzrə xüsusi təvəllüdxana açılır. Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edirlər. Doktor Tsentner konsultasiya icra edir. Armyanski 13, telefon: 58-39.

TƏTİL BİTDİ!

Azərbaycanın istiqlalına, türk demokratiyasının hakimiyyətinə qarşı adda iqtisadi, işdə siyasi olaraq elan edilmiş olan zabastovka [tətill] gözlənən nəticə ilə bitdi.

Mərkəzi Tətill Komitəsi dün nəşr etdiyi bəyannaməsində əməllərə [fəhlələrə] xitab edərək: “Yoldaşlar, biz məğlub olduq!” deyir.

Fəqət məğlub olan əməllər deyil, yalnız Mərkəzi Tətill Komitəsidir. Yoxsa tətillin nəticəsi əsil Azərbaycan əməlləsinin, bu yerin sahibi olan türk demokratiyasının eyni-arzusu [məhz arzusu], demək ki, eyni-qələbəsidir [məhz

qələbəsidir]. Vətənin böylə müşkül bir zamanında ortalığı şuluğa vermək istəməsi ilə birtərəfli qurulan Raboçi Konfransiya [Fəhlə Konfransi] ilə Mərkəzi Tətill Komitəsi Bakı fəqərayi-kasibəsinin [proletariatının] arzusuna deyil, Rusiya Sovet hökumətinin intriqasına xidmət edirlər.

Azərbaycan zəhmətkeşi, istiqlalçı türk demokratiyası isə bu intriqadan bizar və bu hərəkətdən kənar idi.

Onun iradəsi dəxi hakim olmalıydı.

Fəqət özlərindən şübhələnən bolşeviklər hər dəfə olduğu kimi, bu dəfə də türk xalqının bu istəyinə əhəmiyyət vermədilər. Bittəb [təbii olaraq] bunun cəzasını da çəkdilər.

Əvət, məğlub olan qüvvət, Mərkəzi Tətill Komitəsinin bəyannaməsində denildi ki, Bakı fəqərayi-kasibəsi deyil, Rusiya intriqasıdır.

Hər məğlubun müqabilində bir də qalib vardır. Bu dəfə qalib gələn qüvvət dəxi məğlubların izah edəcəyi vəchlə [izah edəcəyi kimi] burjuazi qüvvəti deyil, türk demokratiyasının əzmi və istiqlalimilli fikrinin qüvvətidir.

Zabastovka intriqası ilə müvəffəqiyyətli bir surətdə mübarizə etdiyi üçün